

Saksframlegg

Helhetlig studentpolitikk

Arkivsaksnr.: 08/20317

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Den strategiske satsingen for å befeste og utvikle posisjonen som landets foretrukne studiested skal tydeliggjøres i kommunens langsiktige planer. Dette skal gjøres i samarbeid med utdanningsinstitusjonene, studentene, StudiebyEN, SiT, næringslivet og andre relevante lokale og regionale aktører.
2. Trondheim kommune skal være aktiv som pådriver og partner i arbeidet med å trekke nasjonale og internasjonale studenter og forskere, og forskningsoppdrag til byen.
3. Trondheim kommune skal i partnerskap med andre legge til rette for studentenes velferd og tilbud.
4. Trondheim kommune skal i samarbeid med andre aktører aktivt bidra til at studentene har karrieremuligheter i byen og regionen, og at næringsliv og offentlig virksomhet i byen og regionen får den kompetansen som det er behov for.
5. Trondheim kommunes ambisjon for studentpolitikken skal konkretiseres gjennom handlingsprogram. Handlingsprogrammene skal utformes i samarbeid med utdanningsinstitusjonene, studentorganisasjonene, SiT, StudiebyEN og Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Trondheim kommune

Saksutredning:

1. Formål med saken

Denne saken sammenstiller kommunens eksisterende studentpolitikk, og skal bidra til å videreutvikle den og gjøre den mer helhetlig. Dette skal gjøre kommunen bedre rustet til å velge de riktige grepene for at Trondheim skal bli en enda bedre studieby. Saken skal beskrive forholdet mellom det strategiske nivået og tiltaksnivået i arbeidet med å skape en attraktiv studieby, og vise hvordan Trondheim kommune skal arbeide sammen med andre aktører for å lykkes med dette. Saken bygger på flere medvirkningsprosesser som er oppsummert i to rapporter; ”Helhetlig studentpolitikk” (vedlegg 1) og ”Internasjonale studenter i Trondheim” (vedlegg 2).

2. Bakgrunn og føringer

Trondheim har ca. 30 000 studenter og er vertskommune for store utdanningsinstitusjoner som Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), Dronning Mauds Minne Høgskole (DMMH) og Handelshøyskolen BI. Pga. at eksisterende lovverk legger opp til frivillighet i forhold hvor studentene bostedsregistrerer seg, teller kun ca halvparten av dem med i folketallet til Trondheim kommune. Årlig rekrutteres ca 8 000 nye studenter til byens universitet og høyskoler. Den stadige tilstrømmingen av studenter utgjør en stor ressurs og et potensiale for Trondheim, både under studiene og som ressurs for arbeids- og næringsliv etter endt studie. Antallet internasjonale studenter i Trondheim har fra 2002 til 2006 økt med ca 70%, og var i 2007 ca. 1 400.

Kommuneplanen omtaler studentene sammen med barn og unge som ”byens framtidsressurs” (Kommuneplanens strategidel 2001-2012, vedtatt 2004). Kommuneplanen har også et klart mål om å styrke Trondheim som studieby, og det gjøres på mange felt en aktiv innsats for å realisere dette. Trondheim kommune skal være drivkraft i regionens utvikling i dialog og samvirke med næringslivet, utdannings- og forskningsinstitusjonene og andre aktører i regionen.

Trondheim kommune vil understreke viktigheten av utdanningsinstitusjonene og studentene for byens utvikling. Opprettelsen av Trondheim studentråd, deltakelsen i StudiebyEN og deltakelsen i det nordiske samarbeidsprosjektet SØT er alle uttrykk for dette.

OECD-rapporten ”Supporting the Contribution of Higher Education Institutions to Regional Development” (arkivsak 06/32171) – heretter kalt ”OECD-rapporten” – bekrefter Trondheim kommunes strategier for å styrke studiebyen. Her blir forsknings- og utdanningsinstitusjonene og studentene trukket fram som byens og regionens fremste fortrinn. OECD-rapporten poengterte at byen og regionen må bli dyktigere til å legge til rette for studentene og utnytte dem som kompetanseressurs for arbeids- og næringslivet. Samtidig ble spesielt NTNU oppfordret til å styrke samhandlingen med byen og regionens næringsliv. Den økende internasjonale konkurransen om kreativ, velkvalifisert arbeidskraft utgjør betydelige utfordringer for at vi skal nå våre mål og utfylle vår rolle som en attraktiv og kreativ region.

Stjernø-utvalget (NOU 2008:3) peker også på at universitetenes og høyskolenes regionale betydning er betydelig; de etterspør og tilbyr tjenester, trekker fagfolk og andre virksomheter til regionen, bidrar til nyetableringer og næringsutvikling, de knytter vertskapsbyen til nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer og -byer, de preger stedet kulturelt og miljømessig og i mange tilfeller bidrar de til fysisk stedsutvikling.

Trondheim kommune

”Felles fylkesplan for Trøndelag 2004-2008” poengterer viktigheten av utdanning og forskning for å realisere målet om å gjøre Trøndelag til den mest kreative regionen. For at Trondheim skal fylle rollen som drivkraft for regionen på dette området, må byens konkurransekraft som studie- og forskningsby styrkes (ref Felles fylkesplan s. 14.)

Bystyret har i den senere tiden behandlet flere saker med fokus på studenter; ”Studenter i arbeid i kommunen”, ”Økonomiske tiltak vedrørende barnehagetilbud til studenter”, Prosjekt ”Studentbosetting – hyblifisering” og ”Kunnskapsbyen Trondheim og byintegreert universitet og høyskole”. For at Trondheim kommune skal planlegge langsiktig i forhold til studentpolitikken, og unngå ad hoc-prioritering etter til en hver tids aktualiserte tema, bør det utarbeides handlingsprogram som legger føringer for kommunens innsats og ressursbruk.

3. Aktører og roller

Studenttilværelsen i Trondheim tilrettelegges av en rekke ulike aktører, med ulikt ansvar og engasjement for ulike sider ved studiehverdagen. Trondheim kommune skal forsette å jobbe aktivt i samspill med våre samarbeidspartnere slik at det opptres målrettet og systematisk for å befeste og utvikle posisjonen som landets foretrukne studiested.

3.1 Trondheim kommunes rolle

Som vertskommune for utdanningsinstitusjonene og studentene har Trondheim kommune ansvar for tjenestetilbud til studentene innenfor områder som barnehage, helse og kultur samt tilrettelegging for bygging av studentboliger. Transport og tilgjengelighet er også et viktig tilbud studentene er opptatt av, men her har Sør-Trøndelag fylkeskommune p.t. ansvar for kollektivtrafikken i Trondheim.

Det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom byen og studentene: Byen trenger studentene og studentene trenger byen. Studentene som ressurs for bysamfunnet fordrer et klart fokus:

- arbeide for å rekruttere de beste studentene til byen
- gi dem et optimalt studieopphold
- studentene som ressurs for byens og regionens arbeids- og næringsliv

Dette krever at Trondheim utøver rollen som vertsby for høyere utdanning på en aktiv, koordinert og helhetlig måte. Det er flere samarbeidsarenaer som er viktig for at Trondheim kommune skal lykkes med å nå sine mål i forhold til studentene. I Trondheim studentråd, StudiebyEN, Campusutvikling i Trondheim, Felles fylkesplan og SØT-samarbeidet jobbes det tett sammen med andre aktører for at byen og regionen skal fremstå som attraktiv å studere, bo og arbeide i. Se kapittel 4 i rapport ”Helhetlig studentpolitikk”.

3.2 Andre aktørers rolle

En rekke aktører påvirker hverdagen til studentene i Trondheim. Noen har formelle og lovpålagte roller, mens andre har mer uformelle roller i forhold til studentene. Aktørene og deres roller beskrives i kap. 3 i rapport ”Helhetlig studentpolitikk”.

4. Hovedfunn fra rapportene

4.1 Rapport ”Helhetlig studentpolitikk”

Rapporten er skrevet i samarbeid med Velferdstinget, Studenttinget og Studentparlamentet, NTNU,

Trondheim kommune

HiST, SiT, Sør-Trøndelag fylkeskommune og StudiebyEN. DMMH og Næringsforeningen i Trondheim var invitert inn i prosessen, men har ikke deltatt.

Anbefalingene handler om overordnede strategier, studentrekruttering, omdømmebygging, bolig, kultur, barnehage, kobling mellom studentene og arbeidslivet, transport og informasjon til studentene. For mer utfyllende presentasjon av anbefalingene, se kap. 5 i rapporten (vedlegg 1).

Anbefalingene er mange og uprioriterte. Jeg vil trekke frem noen tiltak som jeg mener er viktige prioriteringer for Trondheim kommunes arbeid fremover:

- Styrke samspillet med de andre aktørene slik at Trondheims rolle som vertskapsby kan utøves på en aktiv, koordinert og helhetlig måte
- Fortsatt samarbeid om StudiebyENs mål og handlingsplaner
- Bedre informasjon til studentene
- Gode løsninger i forhold til studentbosetting
- Bidra til å sikre byens arbeids- og næringsliv tilgang på kompetanse

4.2 Rapport ”Internasjonale studenter i Trondheim”

Studentsamskipnaden i Trondheim (SiT) tok sommeren 2007 initiativ til et prosjektarbeid for å gjennomgå tilretteleggingen for internasjonale studenter i Trondheim. En prosjektgruppe med medlemmer fra NTNU, HiST, Trondheim kommune, Velferdstinget, StudiebyEN og SiT, ble opprettet. I sitt arbeid har gruppen hatt kontakt med DMMH og Sør-Trøndelag fylkeskommune, og med organisasjonene for de internasjonale studentene i Trondheim.

Anbefalingene handler om å forenkle formaliteter, gjøre campusene og studentrelatert informasjon tospråklige, utvikle boligtilbud som ivaretar internasjonale og norske studenters behov og inkludere de internasjonale studentene i studentmiljøet og ellers i byen. For en mer utfyllende presentasjon av utfordringer og tilhørende tiltak, se kapittel 5 i rapporten ”Internasjonale studenter i Trondheim” (vedlegg 2).

Anbefalingene er også her mange og uprioriterte. Tiltak som er viktige prioriteringer for Trondheim kommune mener jeg er:

- Tilpasset informasjon på engelsk til de internasjonale studentene
- Boligtilbud som ivaretar internasjonale og norske studenters behov

5. Strategier og virkemidler

5.1 Strategier

I behandlingen av ”Kunnskapsbyen Trondheim og byintegreert universitet og høyskole” (arkivsak 05/01993) i oktober 2005 vedtok bystyret bl.a.:

- Trondheim kommune skal ta en aktiv rolle i utviklingen av kunnskapsbyen og kunnskapsregionen
- Rådmannen bes jobbe videre med strategier for kunnskapsbyen og –regionen uavhengig av hvor

Trondheim kommune

NTNU og HiST ønsker å lokalisere seg

Trondheim kommune skal styrke samspillet med de andre aktørene slik at Trondheims rolle som vertskapsby kan utøves på en aktiv, koordinert og helhetlig måte. I behandlingen av OECD-rapporten vedtok Formannskapet at eksterne parter skal bringes inn i strategiarbeidet med kunnskapsbyen Trondheim i kommuneplanen og andre planer og strategier som omhandler utviklingen av byen og regionen (arkivsak 06/32171). Videre utvikling av kunnskapsbyen / kommunens fortrinn står sentralt i arbeidet med ny samfunnsdel av kommuneplanen, og studentene og utdanningsaktørene vil sammen med andre eksterne aktører bli gitt god anledning til å medvirke med sikte på å styrke den helhetlige student- og utdanningspolitikken.

Som medlem av StudiebyEN har Trondheim kommune vært med på å utforme, arbeide mot og oppfylle mål og strategier sammen med de andre medlemmene. Disse målene og strategiene er fortsatt gjeldende for at Trondheim skal være landets mest attraktive studieby, og de legger føringer for kommunens fremtidige prioriteringer i studentpolitikken.

NTNU, HiST og DMMH er alle i gang med å revidere sine internasjonale strategier.

Rådmannen vil i løpet av våren 2008 legge frem sak om ny Internasjonal strategi for Trondheim kommune.

5.2 Tiltak

Skal Trondheim fremstå som en attraktiv studieby må det tas utgangspunkt i tiltak innenfor de tre tidligere nevnte fokusområdene

- rekruttering av studenter
- optimalt studieopphold
- studentene som ressurs for byens og regionens arbeids- og næringsliv

Det vil si at målene medlemmene i StudiebyEN har arbeidet etter fortsatt er det bærende prinsippet for hvordan Trondheim skal befeste og utvikle sin posisjon som landets foretrukne studieby.

5.2.1 Rekruttering av studenter

Utdanningsinstitusjonene driver alle aktivt rekrutteringsarbeid for å få flest mulig studenter til sin virksomhet. Som et supplement til dette rekrutteringsarbeidet jobber foreningen StudiebyEN for å markedsføre Trondheim som studieby. Skal Trondheim fremstå som en attraktiv by å studere i, må aktørene i større grad samkjøre og prioritere profileringen av studiebyen Trondheim i tillegg til markedsføring av de enkelte studieretningene og utdanningsinstitusjonene.

5.2.2 Et optimalt studieopphold

Som vertskommune har Trondheim kommune ansvar for tjenestetilbud til studentene innenfor områder som boliger, barnehage, helsetjenester og kultur. SiT er kommunens viktigste samarbeidspartner på dette området. Samtidig er det andre aktører som har ansvar for andre viktige tjenester, for eksempel kollektivtrafikken i Trondheim. En strategisk satsing på Trondheim som studieby og byens utdanningsinstitusjoner vil ha konsekvenser for hvordan vi tilrettelegger tjenestetilbudet for studentene. Samtidig må det ligge kraft og ressurser bak de tiltak vi mener er nødvendig for å bygge opp under strategiene.

Trondheim kommune

Med et stadig økende antall studenter er det viktig at Trondheim har et boligtilbud som ivaretar både de norske og de internasjonale studentenes behov. Det er sentralt at vi jobber sammen med SiT og andre aktører for å legge til rette for gode og økonomisk gunstige studentboliger.

Både i rekrutteringsøyemed og for å fortelle studentene om hvilke tilbud som finnes, er det viktig at Trondheim kommune og de andre aktørene jobber sammen om å koordinere all relevant informasjon. Slik vil studentene få lettere tilgang på den informasjonen de har behov for. All studentrelevant informasjon bør også finnes på engelsk for å tilfredsstille de internasjonale studentenes behov.

I tillegg til de nevnte områdene må kommunen ha fokus på å legge godt til rette for at studentene kan utvikle sine fremste styrker i bybildet; studentkulturen, studentidretten og studentfrivilligheten. Her bidrar studentene med sitt store engasjement i frivillig sektor og i byens generelle samfunns- og kulturliv. I denne sammenheng er det viktig at studentene som gruppe har et godt omdømme, og at resten av byens befolkning opplever at de er en berikelse for bylivet.

5.2.3 Studenter som ressurs for arbeids- og næringslivet

Utdanningsinstitusjonene, studentorganisasjonene, næringsorganisasjonene og flere av de offentlige aktørene har kobling mellom studenter og arbeids- og næringsliv på dagsorden. Dette gjelder områder som karriereveiledning, oppgaveskriving, praksis, sommerjobber og rekruttering til arbeids- og næringsliv.

Det er et viktig strategisk grep for fremtiden til byen og kommunens virksomhet at vi legger til rette for at byen og regionens næringsliv får tilgang på den kompetanseressursen de har behov for. Det krever at utdanningsinstitusjonene fremstår mer åpne for byens og regionens arbeids- og næringsliv, samtidig som de lokale bedriftene markedsfører seg mer aktivt for studentene. Trondheim kommune skal fortsatt, gjennom samarbeidsorgan og dialog med våre eksterne samarbeidspartnere, jobbe for at byen har et bærekraftig næringsliv som sørger for verdiskaping, arbeidsplasser og nødvendige inntekter for å drive kommunens virksomhet. De internasjonale studentene er en ressurs som byens arbeids- og næringsliv kan utnytte enda bedre for å nå sine mål om økt internasjonalisering. Det er derfor viktig at denne gruppen blir ivaretatt i de tiltak som iverksettes for å styrke koblingen mellom studenter og arbeidslivet.

6. Igangsatte oppgaver i 2008

I 2008 har Trondheim kommune igangsatt en rekke oppgaver for å styrke Trondheim som studieby. I StudiebyENs handlingsplan har rekruttering av studenter til fått hovedfokus i år.

I tillegg har kommunen fokus på disse oppgavene:

- Gode løsninger i forhold til Studentbosetting
- Informasjonsstrategi for byens studenter – norske og internasjonale
- Studenter som kompetanseressurs for arbeids- og næringsliv
- Samarbeidsavtalen med HiST: utvikle studentpraksis, flere studentoppgaver og felles FoU-prosjekter
- Avklaring om fremtidig bruk av Fengselstomta

Trondheim kommune

7. Konklusjon

Som denne saken viser, deltar Trondheim kommune i mange samarbeidsorganer som har betydning for hvordan vi forholder oss til, legger til rette for og drar nytte av studentene og utdanningsinstitusjonene. Derfor vil det viktigste virkemiddelet Trondheim kommune har, være å styrke samspillet mellom de ulike aktørene, slik at vi kan utøve vår rolle som vertsby for høyere utdanning på en aktiv, koordinert og helhetlig måte. I tillegg har kommunen på enkelte områder hovedansvaret for studentenes tilbud. Jeg mener derfor at det er nødvendig at kommunen utarbeider handlingsprogram hvor ressursbruken på dette området prioriteres. Handlingsprogrammene skal utarbeides i samspill med utdanningsinstitusjonene, studentorganisasjonene, SiT, StudiebyEN og Sør-Trøndelag fylkeskommune, og de må koordineres med andre relevante handlingsplaner i StudiebyEN, SØT-samarbeidet og Felles fylkesplan.

Rådmannen i Trondheim, 19.05.08

Gerhard Dalen
kommunaldirektør

Dag Ove Johansen
rådgiver

Vedlegg

1. Rapport "Helhetlig studentpolitikk" – trykt vedlegg
2. Rapport "Internasjonale studenter i Trondheim" – utrykt vedlegg